

Mitigation #3: Grama

1. Mishnah Shabbat 16:5 (120a)

משנה. ועושין מחיצה בכל הכלים, בין מלאין בין ריקנים, בשביל שלא תעבור הדליקה. רבי יוסי אוסר בכלי חרס חדשים מלאין מים, לפי שאין יכולין לקבל את האור, והן מתבקעין ומכבין את הדליקה.

One may make a barrier of vessels, full or empty, to prevent a fire from crossing. Rabbi Yosi prohibited with new pottery jugs filled with water, because they cannot tolerate the fire, and they would split and extinguish the flames.

2. Rabbi Yom Tov El-Asvili (Ritva, 13th-14th century Spain), Commentary to Shabbat 120b

נהי דליכא איסורא דאורייתא כי בודאי אין גרמא בכלל עשייה, מכל מקום איכא איסורא דרבנן.

Granted there is no biblical prohibition, for *grama* is certainly not included in "doing", there still is a rabbinic prohibition.

3. Rabbi Chaim Ozer, Achiezer 3:60 (1934)

והנה בעיקר הדבר שמבארים בהירחון אופן הדלקת האלקטרי שבתרם הכנסו לתוך הזכוכית הפסק יש בו וכו' וכשמסבב את הגלגל נעשה צפוי קצר זה מעין גשר שהזרם עובר עליו, ולפי"ז יש לדון דבסבובו להכפתור שבתוך המעריך אינו אלא גרמא בעלמא ודמי להא דא"ר בסנהדרין עז: "זרק חץ, ותריס בידו [של אדם נגדו], ובא אחר ונטלו, ואפילו הוא קדם ונטלו, פטור, דבעידנא דשדי בי' מיפסק פסיק' גירי'". וה"נ לענין שבת הוי גרמא. זהו תו"ד. ואני שאלתי לאומן עלעקטראטעכניק...

הרי מבואר מדברי הרמ"ה [בענין אחר] דאם היה החץ סמוך ממש להתריס, אם הסיר התריס זהו גירי דילי', והי' חייב ע"ז... וה"נ אם הסיר הגשר וזרם האלקטרי עובר מיד...

Regarding the matter, as the mechanism of electric kindling is clarified in the journal, before the wire enters the glass, there is a gap... and when one turns the wheel, a small plate serves as a form of bridge, for the current to cross. Based on this, there is room to discuss whether turning the wheel in the assembly is only *grama*. It would be like Sanhedrin 77b, "If one throws an arrow, and there is a shield in [his victim's] hand, and another person takes the shield, or even the thrower himself takes the shield, he is exempt. When he threw it, there was an interruption before his arrow."... So, too, regarding Shabbat it would be *grama*... This is the substance of his position. I asked an electrician...

We see from the position of Rabbi Moshe haKohen that where the arrow is very close to the shield, removing the shield is itself like shooting an arrow, and would be liable for this... So, too, if one shifted the bridge and the electrical current would immediately cross...

4. Rabbi Shlomo Zalman Auerbach (20th century Israel), Minchat Shlomo 1:10:6 **גב**

גם פשוט הוא שאף אם היינו אומרים שיש איסור תורה בהפעלת מנוע מ"מ בנידון שלנו אף על גב שהחום נכנס תיכף ומקדים להפעיל את המנוע בשעה קצרה אפי"ה אין זה דומה למ"ש דהמגיס חייב משום מבשל... דשאני התם שמתחיל תיכף להתחמם יותר וממהר להתבשל...

It is also clear that even were there a biblical prohibition involved in activating the motor, still, in our case even though the heat enters immediately and shortly activates the motor, even still, this is not like the rule that one who stirs is liable for cooking... for there it immediately heats and cooks.

5. Rabbi Yisroel Rozen (20th-21st century Israel), **חיישנים אלקטרוניים בשבת**, <http://bit.ly/1zb4C7w>

הגדרת פעולה שתיחשב דרך 'גרמא' מותנית בשני תנאים: (1) האדם עשה פעולה 'מתה', ולא התחיל שום תהליך. למשל, הסתת מתג בקיר בשעה ששעון השבת במצב 'הפסקה', כדי שאחר כך, בשעה ששעון שבת יהיה במצב 'הפעלה', יידלק האור בחדר נוסף. (2) מעורב בפעולה גורם אחר, בלתי תלוי בפעולת האדם (כמו האש שלא האדם הדליק, או שעון השבת שכבר מהלך מערב שבת). גורם זה 'יגלה' אחר כך שהאדם עשה פעולה כלשהי קודם לכן, ואז תתרחש התוצאה: הדלקת האור בחדר כשיגיע מועד השעון, כיבוי האש כשיתנפצו הכדים וכדומה.

בכל מקרה, בפעולת 'גרמא' חייב להיות מרכיב של 'אחר כך', דהיינו חייב להיות פער זמן בין עשיית הפעולה על ידי האדם לתוצאתה שתיגרם על ידי גורם 'אחר' (לפחות פער של כמה שניות), ולמעשה הזמן המדויק הוא אקראי ולא סתם פיגור של קוצב-זמן.

The definition of an act as *grama* requires two conditions:

(1) One performs a "dead" action, which does not start a path. For example, one moves a peg on a wall when the Shabbat clock is off, so that afterward, when the Shabbat clock is on, the light will remain on longer in the room.

(2) Another force, not dependent on the human action, is mixed in. (For example: Fire that a person did not light, or a Shabbat clock that has been running since before Shabbat.) This cause will later "reveal" that the human did something before, and then the result will take place: Turning on the light in the room when the appointed time arrives on the clock, extinguishing a flame when barrels break, and so on.

In any case, *grama* requires the element of "later", meaning that there must be a time lapse between the human action and its results, which will be caused by a separate cause (with a gap of at least several seconds). In practice, the time must be random, and not a simple delay of a fixed time.

6. Rabbi Shlomo Zalman Auerbach (20th century Israel), cited in *Shemirat Shabbat k'Hilchatah* 33 (83)

טוב לעשותו באופן שהשתן יתקרב מאליו אל הקיסם, דחשיב רק גרמא.

It would be good to do this such that the urine draws close to it on its own, which would be considered only *grama*.

7. The Zomet "Shabbat Phone" for Vital Needs

http://www.zomet.org.il/eng/_Uploads/dbsAttachedFiles/ShabbatPhone_Instructions_ENG.pdf

The Grama switch or button has no electric voltage or current connected to it, it's similar to a light switch on a wall with the Shabbat clock timer turned off. An electronic circuit periodically scans this switch approximately every 3 seconds. If the very brief periodic scanning finds that a switch or button has changed state, an operation will be executed after a few seconds. There is an assurance that no activation will occur while the switch is being pressed.

Skincare: ממרח

8. Rabbi Dovid Ribiat, *The 39 Melochos*, #29 Memachaik/Smoothing, pg. 913

Memachaik refers to smoothing hard, rough surfaces (e.g. wood) or even flexible materials (e.g. leather) that are firm in the sense that they cannot be readily molded into a shape.

Memarayach refers to smoothing soft, pliable substances that may be pressed or molded to a shape (e.g. wax).

9. Mishnah Shabbat 22:3 (Shabbat 146a)

ואם היתה נקובה לא יתן עליה שעוה, מפני שהוא ממרח.

And if there is a hole in it then one may not place wax on it, because he is smearing.

10. Talmud, Shabbat 75b

הממרח רטיה בשבת חייב משום ממחק.

One who smears a plaster on Shabbat is liable for smoothing.

11. Talmud, Shabbat 146b

מישחא: רב אסר ושמואל שרי. מאן דאסר גזרינן משום שעוה, ומאן דשרי לא גזרינן.

[Sealing a hole with] oil: Rav prohibits, Shemuel permits. The one who prohibits says we decree because of wax. The one who permits says we do not have such a decree.

12. Rabbi Yisrael Meir Kagan (19th-20th century Poland), *Mishneh Berurah* 314:45

אף על גב דאין מירוח בשמן, אסור דגזרינן אטו שעוה. ודוקא שמן עב, כיון דשייך בו קצת מירוח אתי לאחלופי.

Even though there is no smearing with oil, it is prohibited as a decree because of wax. And specifically thick oil, since there is some degree of smearing one might come to confuse it [for the case of wax].

13. Rabbi Dovid Heber, *THE KASHRUS, SHABBOS, AND PESACH GUIDE TO COSMETICS*

Oils that pour faster (with a viscosity of 600 cP or less) are not subject to this prohibition. For example, STAR-K tested *Ultra Dawn Concentrated Dish Liquid/Anti-Bacterial Hand Soap* at room temperature (70 F) and determined that it is permissible to use on *Shabbos*.

14. Rabbi Yosef Karo (16th century Israel), *Shulchan Aruch Orach Chaim* 316:11

לא ישפשף ברגליו רוק ע"ג קרקע משום משהו גומות, אבל מותר לדרסו לפי תומו שאינו מתכוין למרח ולהשוות גומות, ואף על גב דממילא ממרח הוא, כי לא מכוין שרי, משום מאיסותא.

15. Rabbi Avraham Gombiner (17th century Poland), *Magen Avraham* 316:24

משמע דע"ג רצפה שרי לדברי המתירין כיבוד במרוצף... וצ"ע דליתסר משום מירוח עצמו וי"ל דממרח לא שייך אלא כשכונתו שיתמרח דבר ע"ג חבירו, אבל הכא רוצה שיבלע בקרקע.